

ТОЧКИ ДОМОВЛЕННЯ МІЖ  
УПЦ В КАНАДІ І ВСЕЛЕНСЬКОЮ  
КОНСТАНТИНОПОЛЬСЬКОЮ  
ПАТРІАРХІЄЮ



ARTICLES OF AGREEMENT  
BETWEEN THE UOC OF CANADA  
AND ECUMENICAL PATRIARCHATE  
OF CONSTANTINOPLE

*Consistory of the Ukrainian Orthodox Church of Canada  
“Ecclesia” Publishing Corporation  
Winnipeg, Manitoba  
2000*

## ЗМІСТ

Стор.

### Точки Домовлення між УПЦ в Канаді і Вселенською Константинопольською Патріярхією

Як прийшло до Євхаристійного єднання  
між Українською Православною Церквою  
в Канаді і Вселенською Константинопольською  
Патріярхією ..... 4

Точки Домовлення  
між Українською Греко-Православною  
Церквою в Канаді і Вселенською  
Константинопольською Патріярхією ..... 16

Коментар на Точки Домовлення  
між Українською Греко-Православною  
Церквою в Канаді і Вселенською  
Константинопольською Патріярхією..... 22

Патріярша Грамота ..... 34

Патріярша Грамота (*грецький оригінал*) ..... 42

### Додаток

УПЦ в Канаді: Минуле, Сучасне,  
і Майбутнє... ..... 46

## CONTENTS

	Page
<b>Articles of Agreement Between the UOC of Canada and Ecumenical Patriarchate of Constantinople</b>	
How the Eucharistic Communion Between the Ukrainian Orthodox Church of Canada and the Ecumenical Patriarchate of Constantinople came about. . . . .	5
Articles of Agreement Between the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada and the Ecumenical Patriarchate of Constantinople . . . . .	17
Commentary on the Articles of Agreement Between the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada and the Ecumenical Patriarchate of Constantinople . . . . .	23
Patriarchal Decree . . . . .	35
Patriarchal Decree ( <i>Greek original</i> ) . . . . .	42
<b>Appendix</b>	
The UOC of Canada: Yesterday, Today and Tomorrow . . . . .	47

# ТОЧКИ ДОМОВЛЕННЯ МІЖ УПЦ В КАНАДІ І ВСЕЛЕНСЬКОЮ КОНСТАНТИНОПОЛЬСЬКОЮ ПАТРІАРХІЄЮ

Як прийшло до Євхаристійного єднання між  
Українською Православною Церквою в Канаді  
і Вселенською Константинопольською Патріархією

— прот. д-р Ігор Ю.Кутаїш\*  
(україномовний переклад М. Корчевич)

Досягнення євхаристійного єднання Українською Православною Церквою в Канаді, тобто нормалізування життя в структурі світового Православ'я,—справа колосального значення. Завершенням цього досягнення була участь представників УПЦК, а це Преосвященнішого Єпископа Юрія (Каліщука) і протопресв. д-ра Степана Ярмуса в звершенні Св. Літургії і причастя з однієї Чаші з духовенством Константинопольської Патріархії в Катедрі Св. Георгія в Константинополі та ратифікація XVIII Собором УПЦК, 1990 року, нижчеподаних Точок Домовлення.

Протягом 20-го століття українські православні провідники неодноразово робили спроби здобуття відповідного визнання нас Вселенською Патріархією. Теперішнє успішне досягнення цієї мети виросло з рішення, коли ми готувалися святкувати Тисячоліття Українського Православ'я (1988), поінформувати провідників Східного Православ'я про нашу Церкву (та й про Українську Православну Церкву взагалі), запросити їх до участі в святкуванні з нами і запропонувати їм нашу формулу зближення з ними.

---

\*) На основі інформації протопресв. д-ра Степана Ярмуса

# ARTICLES OF AGREEMENT BETWEEN THE UOC OF CANADA AND ECUMENICAL PATRIARCHATE OF CONSTANTINOPLE

## How the Eucharistic Communion Between the Ukrainian Orthodox Church of Canada and the Ecumenical Patriarchate of Constantinople came about

— V. Rev. Dr. Ihor Kutash\*

The achievement of canonical relations by the Ukrainian Orthodox Church of Canada—that is, the normalization of its life in the fabric of world Orthodoxy—is a matter of colossal significance. It was achieved by UOCC representatives, Bishop Yuriy (Kalistchuk) and Protopresbyter Stephan Jarmus concelebrating the Divine Liturgy and communing from one Chalice with the clergy of the Patriarchate of Constantinople in the Cathedral of St. George in Constantinople, and by the UOCC's XVIII Sobor in 1990 ratifying the Articles of Agreement presented below.

Ukrainian Orthodox leaders have made numerous attempts throughout the twentieth century to obtain some sort of recognition from the Ecumenical Patriarchate. The current successful achievement of this goal grew from a decision, as we prepared to celebrate the Ukrainian Orthodox Millennium (1988), to inform Eastern Orthodox leaders about our Church (and the Ukrainian Orthodox Church in general), to invite them to celebrate with us, and to propose our formula for rapprochement with them.

---

\*) Based on information presented by the Rt. Rev. Dr. Stephan Jarmus

Митрополит Василій (Федак) запропонував, щоб ми відвідали цих провідників. Ця ідея, після обговорення на нарадах Консисто́рії в повному складі 7-9 травня 1987 року, була схвалена і було рішено доручити цю справу Митрополиту Василю та о. С. Ярмусю, який в той час був Головою Президії Консисто́рії, як також і Головою постійної комісії Між-Церковних зв'язків.

Візитна подорож відбулася від 7 до 18 жовтня 1987 р. Детальний опис цієї подорожі і про наведені контакти друкувалося у *“Віснику”*. Згодом це вийшло окремо ілюстрованою книжкою. Крім цього, своєрідною документацією були також фотографічні знімки і відеозапис, зроблені Омеляном і Мерилин Федаками.

Подорож мала характер зв'язків з громадськістю, звіт про яку був поданий на нарадах Консисто́рії у повному складі 29-30 жовтня 1987 р., що є задокументовано в Протоколі цих нарад (див. стор.7 Протоколу).

З цих відвідин випливають деякі варті уваги цікаві моменти. Наприклад, хоч ідея відвідин Православних центрів Вл. Митрополитом і о. С. Ярмусем не була широко розголошена, все ж це не пройшло повз увагу Москви. Так, 15 червня 1987 р., лише п'ять тижнів після того як наради Консисто́рії прийняли рішення про відвідини, до Консисто́рії несподівано завітав Митрополит Львівський і Тернопільський Никодим. Під час свого візиту він натякав, що нам немає потреби вдаватися до Константинополя за визнанням і гарантував, що ми можемо отримати автокефалію від Московського Патріярхату. Він відкинув будь-які сумніви щодо нашої канонічності, кажучи: *“Ми будемо між собою плоти, але сонечко Боже огріває нас на одному боці і на другому”*.

При кінці серпня і на початку вересня 1987 р. відбулася конференція православних богословських шкіл у Грецькій Семінарії Чесного Хреста в Бруклайн, Массачусетс (США). Нашу

Metropolitan Wasyly (Fedak) proposed that we visit these leaders. This idea, expressed during the spring Consistory Meeting May 7-9, 1987, was approved and it was decided that the visits be carried out by the Metropolitan and Fr. S. Jarmus, at that time the Chair of the Presidium of the Consistory as well as the Chair of the standing Inter-Church Relations Commission.

The visit took place October 7-18, 1987. It was documented in Fr. S. Jarmus' detailed description of the voyage and contacts made, and was published in *Visnyk /The Herald* (and later in an illustrated book), as well as by photos and video taken by Emil and Marilyn Fedak.

These visits were public relations oriented. A report was given to the Consistory Meeting on October 29-30, 1987. It is documented in the minutes of that Meeting (see page 7 of the Minutes).

Some interesting matters transpired regarding this visit. Although the idea of visiting Orthodox centres by the Metropolitan and Fr. S. Jarmus was not widely publicized, it must have come to the attention of Moscow for on June 15, 1987, only five weeks after the above-mentioned Consistory Meeting, the Consistory received an unexpected visit from Metropolitan Nicodemus of L'viv and Ternopil. During his visit he suggested that we need not go to Constantinople for recognition. He guaranteed that we could receive autocephaly from the Patriarchate of Moscow. He dismissed any doubts about our canonicity: "*We build fences but God's sun warms us on one side and the other*".

At the end of August and the beginning of September, 1987, there was a conference of Orthodox theological schools at the Greek Orthodox Holy Cross seminary in Brookline, MA. Our own Saint

Колегію Св. Андрея на цій конференції представляв декан Богословського факультету о. митрат Тимофій Міненко і о. д-р С. Ярмусь, один з її викладачів. Там був також і Екзарх Вселенської Патріярхії на Північну і Південну Америки, Архієпископ Яковос. 2 вересня 1987 р. вони мали з Архієпископом Яковосом неофіційну зустріч, під час якої поінформували його про нашу Церкву, нашу підготовку до святкування 1000-річчя Хрещення України в Святу Православну Віру, а також про заплановані відвідини Сходу. Вони, в порядку роз'яснення, висловилися, що нашій Церкві потрібне унікальне визнання її статусу. Автокефалія в прямому значенні не можлива для етнічної юрисдикції, в країні, де є кілька таких юрисдикцій (це, фактично, було запропоновано нам представником Москви). Підпорядкувати себе Москві чи Американській Православній Церкві—для нас не мислиме. Нам потрібна нормалізація сучасного статусу в православному світі. Доля Православ'я в Канаді є справою для вирішення в майбутньому. На сьогодні ми мусимо погодитися з існуванням кількох юрисдикцій, бо така реальність.

Архієпископ Яковос сказав, що ми повинні приготувати документ для Константинополя, подаючи інформацію про нашу Церкву і підкреслюючи нашу міць, досвід та ентузіазм народу. Він висловив припущення, що наші зв'язки з Константинополем, якщо так станеться, можуть полягати в: 1) поминанні Патріярха нашим Митрополитом; 2) отримуванні від Патріярха Св. Мира і Антимінсів (з україномовним написом); і 3) братерських стосунках-зв'язках з Патріяршим Екзархом.

На цей час Консисторія створила Комісію Між-Церковних зв'язків, до складу якої входили о. д-р Степан Ярмусь, голова, о. митрат Дмитро Лучак, секретар, о. митрат Олег Кравченко, о. митрат Тимофій Міненко і адвокат Володимир Саранчук. Троє із них—професори богослов'я. Це був вдало підібраний комітет з богословів і фахівця цивільного права.



Andrew's College was represented by the Dean of Theology, the Rt. Rev. Fr. Timofiy Minenko, and Rt. Rev. Dr. Stephan Jarmus, one of its lecturers. The Exarch of the Ecumenical Patriarch for North and South Americas, Archbishop Iakovos, was there as well. They held an information meeting with him on September 2, informing him about our Church, our preparations to celebrate the Ukrainian Orthodox Millennium and the upcoming visit to the East. They explained that our Church needed a unique recognition of its status. Autocephaly in its strictest sense is not possible for an ethnic jurisdiction in a country where there are a number of such jurisdictions (autocephaly what was proposed to us by the representative of Moscow). Our Church would also not accept autonomy nor the status of an Archdiocese of the Ecumenical Patriarchate, like that which the Ukrainian Orthodox Church of Ukraine had prior to 1686. Submission to Moscow or to another Orthodox Church in the USA was equally unthinkable. The growth of Orthodoxy in Canada is a matter to be decided by the future. We must accept, for now, the reality of the existence of several jurisdictions.

Archbishop Iakovos said that we should prepare a document for Constantinople giving information about our Church, emphasizing our strength, experience and the enthusiasm of our people. He suggested that our relations with Constantinople, should they come about, could consist of: 1) our Metropolitan commemorating the Patriarch; 2) our receiving Holy Chrism and Antiminsia with Ukrainian texts from the Patriarch; and 3) fraternal relations with the Patriarch's Exarch.

At that time the Consistory had appointed a standing Commission on Inter-Church Relations. It consisted of Rt. Rev. Dr. Stephan Jarmus, the Chair; Mitred Archpriest Dmytro Luchak, the Secretary; Mitred Archpriest Timofiy Minenko, Mitred Archpriest Oleh Krawchenko and Lawyer Walter Saranchuk. It was a well-chosen committee including three professors of Theology and a professional in the field of civil law.

Над приготуванням меморандуму до Константинополя Комісія працювала три тижні. Текст цього меморандуму був схвалений Президією Консисторії та підписаний Митрополитом і Головою Комісії. До Константинополя його вислано 23 вересня 1987 р. Копія цього документу була вислана Екзарху, Архієпископу Яковосу.

Для в'яснення реакції і думки Архієпископа Яковоса щодо меморандуму та його листа до Патріярха, о. д-р С. Ярмусь узгодив з ним зустріч. В останню хвилину Архієпископ не зміг з о. Степаном зустрітися, проте листа приготував його канцлер Єпископ Ісайя і, таким чином, підготовка до вищезгаданої подорожі на Схід продовжувалася.

Листом від 21 січня 1989 р. Патріярх Димитрій повідомив нас, що наша пропозиція зближення зі Вселенською Патріярхією його влаштує. Він запросив Митрополита Василія до Константинополя на березень місяць цього ж року для детального опрацювання домовлення. Митрополит Василій зустрівся з комітетом Патріярхії 18 березня 1989 р. разом з о. С. Ярмусем, Головою Комісії Між-Церковних зв'язків. Про це о. С. Ярмусь подав писемний звіт, який підписав Митрополитом.

У цей час відбувалося багато важливих церковних подій. Церква в Канаді святкувала 1000-ліття Хрещення України в 1988 р. Влітку 1989 року відродилася Українська Автокефальна Православна Церква в Україні, очолювана Митрополитом Іоанном (Боднарчуком). Також відбувся Надзвичайний Собор Української Православної Церкви в Канаді в жовтні 1989 р., який схвалив/апробував пропозицію Консисторії стосовно Євхаристійного єднання з Константинополем.

Також, у православному журналі “*Eniskencic*” появилася стаття з невірними і неприхильними до нас інформаціями про церковні події в Україні. 16 листопада 1989 р. Комітет Між-Церковних

The Committee worked on the memorandum to Constantinople for three weeks. The text was approved by the Presidium of the Consistory, signed by the Metropolitan and the Chair of the Commission and sent out on September 23, 1987. A copy was sent to Archbishop Iakovos.

Fr. S. Jarmus set up a meeting to obtain the Archbishop's reaction to the memorandum and a letter from him to the Patriarch. At the last moment the Archbishop was unable to prepare a letter, but one was prepared by his chancellor, Bishop Isaiah, and so the above-mentioned trip to the East proceeded.

Patriarch Demetrius replied by letter on January 21, 1989, that our proposal for rapprochement was acceptable to him. He invited Metropolitan Wasyly to Constantinople for March of that year to work out the details of the agreement. The Metropolitan met with the Patriarchal committee on March 18, 1989, together with Fr. S. Jarmus as Chair of the Inter-Church Relations Committee. A written report was made by Fr. S. Jarmus, and also signed by the Metropolitan.

Many other things happened around that time. The Canadian Church celebrated the Millennium of Ukraine's Baptism in 1988. The Ukrainian Autocephalous Orthodox Church was reborn in Ukraine in the summer of 1989 headed by Metropolitan Ioan (Bodnar-chuk). There was an Extraordinary Sobor of the Ukrainian Orthodox Church of Canada in October 1989 which approved the Consistory's recommendation regarding Eucharistic relations with Constantinople.

There was also an article in the Orthodox journal "*Episkepsis*" which gave inaccurate and unfriendly information about Church affairs in Ukraine. The Inter-Church Relations Commission decided

зв'язків рішив післати делегата до Екзархату в Нью-Йорку, щоб поінформувати про посування справи сопричастя та висловити наше незадоволення інформацією, поданою в журналі *“Episcopis”*. Вкінці о. д-ру С. Ярмусю довелося телефонічно приступити до вирішення цих справ як з Нью-Йорком, так і з Константинополем. Розмова з Константинополем відбулася з Митрополитом Варфоломеєм, теперішнім Патріярхом.

Надзвичайний Собор нашої Церкви 21-22 жовтня 1989 р. схвалив внесок Комісії: *“продовжувати її працю до успішного завершення”*. Кульмінацією завершення цієї праці стала вищезгадана участь в Св. Літургії і сопричастя в Катедрі Св. Георгія в Константинополі 1 квітня 1990 року. Під проводом Митрополита Василя звершилося те, до чого стреміли наші попередні провідники серед яких, такі як міністер Віросповідань Олександр Лотоцький, Митрополит Іларіон, Митрополит Андрей.

Тепер залишалося, щоб Собор Української Православної Церкви в Канаді ратифікував та схвалив звіт і домовлення. Це було звершено Вісімнадцятим Звичайним Собором 4-8 липня 1990 року в Вінніпезі, провінції Манітоба. Собор, у складі духовенства і мирян, репрезентуючих парафії Церкви—згідно традиції і статуту—є найвищим законодавчим органом Церкви.

Постало питання: якою ціною, у фінансовому вимірі, нашій Церкві обійшлося це домовлення? В жовтні місяці 1987 р., під час відвідання Східних Патріярхів, Вл. Митрополит обдарував Антіохійського і Єрусалимського Патріярхів чеками по \$500.00, а Патріярха Константинопольського—двома чеками по \$500.00. Пізніше, у той час Вселенський Патріярх Димитрій, у своєму листі від 19 січня 1988 р. до Митрополита Василя повідомив, що цей дар передано на дитячий притулок і на будинок для працюючої молоді. І ніколи не було ніякого питання про будь-яке оподаткування нашої Церкви Константинопольською Патріярхією чи про будь-які інші фінансові зобов'язань в користь Патріярхії.

on November 16, 1989, to send a delegate to the Exarchate in New York to inform them about our Church's progress regarding Eucharistic communion as well our unhappiness with the sort of information given by "*Episkepsis*". Finally Fr. S. Jarmus had to deal with these issues by phone with New York as well as Constantinople. In the latter instance he spoke with Metropolitan Bartholomew (now the Ecumenical Patriarch).

The Extraordinary Sobor held in Winnipeg October 21-22, 1989, approved a motion that the Committee "*continue its work until its successful conclusion*". That culmination was the above-mentioned concelebration and communion in St. George's Cathedral in Constantinople on April 1, 1990. Metropolitan Wasyl's leadership achieved what had been sought by the Ukrainian Minister of Confessions Oleksander Lotosky, Metropolitan Ilarion and Metropolitan Andrew, among others.

It remained for the Sobor of the Ukrainian Orthodox Church of Canada, to approve the report and the agreement. This was done by the 18th Sobor which was held July 4-8, 1990, in Winnipeg, Manitoba. The Sobor, consisting of the clergy and laity representing the congregations of the Church, by tradition and constitution is our highest earthly authority.

The question has been raised: how much did this agreement cost our Church in financial terms. When our Metropolitan visited the Eastern Patriarch in October 1987 he passed on a gift from our Church: to the Patriarchate of Antioch \$500; the same amount to the Patriarchate of Jerusalem; to the Patriarch of Constantinople—two cheques for that amount. Patriarch Demetrius informed our Metropolitan in a letter dated January 19, 1988, that he had given the \$1000 to a children's hospice and a home for working youth. There was never any question of any sort of taxation of our Church by the Patriarchate of Constantinople or any sort of dues payable to them.

# ТОЧКИ ДОМОВЛЕННЯ МІЖ УКРАЇНСЬКОЮ ГРЕКО–ПРАВОСЛАВНОЮ ЦЕРКВОЮ В КАНАДІ<sup>1</sup> І ВСЕЛЕНСЬКОЮ КОНСТАНТИНОПОЛЬСЬКОЮ ПАТРІАРХІЄЮ

*(україномовний переклад М. Корчевич)*

1. Українська Греко-Православна Церква в Канаді, приймаючи канонічний авторитет Вселенської Константинопольської Патріархії, продовжує зберігати свою дотеперішню внутрішню особливу церковну структуру і організаційні порядки. Зовнішньо, однак, вона вважає себе церковним тілом під омофором Вселенської Патріархії.
2. Специфічна ідентичність цієї внутрішньо особливої Церкви затримується строго в межах канонічного порядку і традицій Православ'я, а особливо Вселенської Патріархії, і буде незалежною від будь-яких світських партій, політичних рухів та проявів.
3. Канонічним головою цієї церковної одиниці є Його Все-Святість, Патріарх Константинопольський.
4. Його Високопреосвященство, Архієпископ Америк, як місцевий Екзарх Вселенської Патріархії, надає духовні поради цій Церкві. Він може бути присутній на Соборах і Конференціях Єпископів Української Греко-Православної Церкви в Канаді, передаючи побажання і благословення Константинопольської Церкви-Матері. Він, однак, не втручається в

---

1) Зміна назви Церкви на “Українська Православна Церква в Канаді”, тобто без префіксу “Греко”, була здійснена Парламентом Канади в травні 1990 р., на підставі рішення 17-го Собору нашої Церкви у 1985 р. А “Точки Домовлення” були опрацьовані в березні цього року. Тому вжито стару назву.

# ARTICLES OF AGREEMENT BETWEEN THE UKRAINIAN GREEK-ORTHODOX CHURCH OF CANADA<sup>1</sup> AND THE ECUMENICAL PATRIARCHATE OF CONSTANTINOPLE

1. The Ukrainian Greek-Orthodox church of Canada, accepting the canonical authority of the Ecumenical Patriarchate of Constantinople, continues to maintain its present distinct internal structure and organization. Externally, however, it considers itself to be an ecclesiastical entity under the umbrella of the Ecumenical Patriarchate.
2. The specific identity of this internally distinct ecclesiastical entity is to be maintained strictly within the ecclesiological and canonical order and tradition of Orthodoxy, and especially of the Ecumenical Patriarchate, and shall be independent of any secular, political expression and manifestation.
3. The canonical head of this ecclesiastical entity is His All-Holiness, Patriarch of Constantinople.
4. His Eminence, the Archbishop of the Americas, as the local Exarch of the Ecumenical Patriarchate, maintains spiritual counsel with this ecclesiastical entity. He may be present at the General Councils (“Sobors”) and the conferences of Bishops of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada conveying the wishes and blessings of the Mother Church of Constantinople. He does not involve himself

---

1) The change of name of the Church to simply “Ukrainian Orthodox Church of Canada”—i.e. without prefix “Greek”—was officially enacted by the Canadian Parliament in May 1990 as commissioned by the Seventeenth Sobor of the Church (1985). The “Articles of Agreement” were worked out in March of that year. Hence the old name.

справи цієї Церкви, хіба що виникне якась внутрішня криза, тоді він може допомагати в її вирішенні.

5. Первоієрарх Української Греко-Православної Церкви в Канаді поминає преподобне ім'я Його Все-Святості, Вселенського Патріярха Константинопольського; Єпархіяльні Єпископи поминають ім'я Первоієрарха; Духовенство, на підставі існуючого правопорядку, поминає ім'я свого правлячого Єпископа, причому кожний Єпископ носить титул міста і Єпархії, в котрій він проживає, а іменно: Архієпископ Вінніпегу і Середньої Єпархії, Митрополит Української Греко-Православної Церкви в Канаді з його вікарієм, Єпископом Саскатунським; Єпископ Торонто і Східної Єпархії з його вікарієм, Єпископом Монреальським; Єпископ Едмонтону і Західної Єпархії з його вікарієм, Єпископом Ванкуверським. Для посилення співпраці і кращої опіки над вірними, ці Ієрархи періодично зустрічаються на Конференціях (Соборах) Єпископів Української Греко-Православної Церкви в Канаді, під головуванням Митрополита.
6. Первоієрарх чи діючий Первоієрарх Української Греко-Православної Церкви в Канаді, після консультації з Екзархом Америк, передає список кандидатів на становище Митрополита чи Єпископів на Собор Української Греко-Православної Церкви для схвалення першою інстанцією. Після одобрення цих кандидатів, список передається Священному Синодові Вселенської Патріярхії на схвалення для хіротонії.
7. Святе Миро (Єлей) Вселенська Патріярхія буде давати Митрополитові, який роздаватиме своєму духовенству. Св. Антимінси Митрополит також буде отримувати від Церкви-Матері з відповідним українським написом, а опісля зі своїм підписом роздаватиме для Літургійного вжитку.
8. Про скликання Загальних Соборів і Конференцій Єпископів



in the matters of this ecclesiastical entity unless an internal crisis may arise, in which case he may assist in the resolution thereof.

5. The Primate of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada commemorates the venerable name of His All-Holiness, the Ecumenical Patriarch of Constantinople; the Eparchial (Diocesan) Bishops commemorate the name of the Primate; the Reverend Clergy, according to the existing order, commemorate the name of their immediate Bishop, with each Bishop carrying the title of the city and the Eparchy (Diocese) in which he resides, namely: Archbishop of Winnipeg and Central Eparchy (Diocese), Metropolitan of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada and his auxiliary Bishop of Saskatoon; Bishop of Toronto and Eastern Eparchy (Diocese) and his auxiliary—Bishop of Montreal; Bishop of Edmonton and Western Eparchy (Diocese) and his auxiliary—Bishop of Vancouver. To enhance their co-operation and better serve their flock, these Hierarchs shall periodically meet in Conferences of Bishops of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada, presided over by the Metropolitan.
6. The Primate or acting Primate of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada, after consultation with the Exarch of the Americas, shall submit a slate of candidates for the office of the Metropolitan and Bishops to the General Council (“Sobor”) of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada for approval in the first instance. The names of those candidates so approved shall then be submitted to the Holy and Sacred Synod of the Ecumenical Patriarchate for approval for consecration.
7. The Holy Myrrh (Chrism) will be given by the Ecumenical Patriarchate and distributed by the Metropolitan. The Holy Antimisia will also be received from the Mother Church with appropriate inscription in Ukrainian and given for liturgical use by the Metropolitan with his signature.
8. The General Councils (“Sobors”) and Conferences of Bishops are

заздалегідь повідомляється Церкву-Матір для отримання канонічного благословення Патріярха. Резолюції, прийняті на таких церковних зібраннях передаватимуться до Церкви-Матері для її інформації.

9. Українська Греко-Православна Церква в Канаді, з переходом під канонічну опіку Вселенської Патріярхії, стає членом Постійної Конференції Канонічних Православних Єпископів Америк (SCOBA).
10. Спілкування між Українською Греко-Православною Церквою в Канаді і Вселенською Патріярхією здійснюється безпосередньо Митрополитом з Його-Всесвятістю. Патріярші листи (кореспонденція) від Церкви-Матері до Української Греко-Православної Церкви в Канаді можуть бути вислані до Його Високопреосвященства, Екзарха (Вселенського Престолу) в Америках, з метою перекладу їх на англійську мову.
11. Офіційне повідомлення Православних Церков про вступ Української Греко-Православної Церкви в Канаді під канонічну юрисдикцію Вселенської Патріярхії відбудеться згідно прийнятого порядку Церквою-Матір'ю велебними Патріяршими Посланнями до головуєчих Ієрархів цих Церков. Однак, це в ніякому випадку не обмежує всіх наступних братніх взаємостосунків і спілкувань між Українською Греко-Православною Церквою в Канаді та іншими Православними спільнотами і/або Церквами-Сестрами.
12. Це Домовлення стає чинним після формальної ратифікації його обома зацікавленими в його дієвості сторонами та урухомлення його ними.

- to be announced to the Mother Church in advance, so that they may receive the canonical blessing of the Patriarch. The resolutions passed at such ecclesiastical gatherings are to be communicated to the Mother Church for information.
9. The Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada, coming under the canonical umbrella of the Ecumenical Patriarchate, shall become a member of the Standing Conference of Canonical Orthodox Bishops in the Americas (SCOBA).
  10. Communications between the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada and the Ecumenical Patriarchate are done directly by the Metropolitan to His All-Holiness. Patriarchal letters from the Mother Church to the Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada may be sent to His Eminence, the Exarch of the Americas, for the purpose of translation into English.
  11. The official announcement to the Orthodox Churches of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada coming under the canonical jurisdiction of the Ecumenical Patriarchate shall take place according to the accepted order by the Mother Church through venerable Patriarchal Letters to the presiding Hierarchs of those Churches. This, however, does not restrict in any way all subsequent fraternal contacts and communication between the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada and other Orthodox communities and /or sister Churches.
  12. This agreement shall come into effect after the formal ratification by the parties concerned and execution on their behalf.

# КОМЕНТАР НА ТОЧКИ ДОМОВЛЕННЯ МІЖ УКРАЇНСЬКОЮ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЮ ЦЕРКВОЮ В КАНАДІ<sup>2</sup> І ВСЕЛЕНСЬКОЮ КОНСТАНТИНОПОЛЬСЬКОЮ ПАТРІАРХІЄЮ

— прот. д-р Ігор Куташи  
(україномовний переклад М. Корчевич)

Якщо члени нашої Церкви знову старанно вивчають і обговорюють точки Домовлення між Українською Православною Церквою в Канаді і Вселенською Константинопольською Патріархією, які були прийняті 18-им Собором нашої Церкви 4-8 липня 1990 р. у Вінніпезі—це безсумнівно позитивна ознака зацікавленості життям Церкви.

Виглядає, що важливою турботою є питання чи з досягненням домовленості наша Церква не втратила: а) статусу самоуправління і б) традиції соборноправності?

Дозвольте мені насамперед внести ясність, що цей документ не належить до царини непорушного. Як такий, він не є досконалий, а такий, що **можна вдосконалювати**, вносити зміни. Нормальним явищем є те, що життя не стоїть на місці, рухається, отже мають місце і відповідні зміни. Однією з важливих змін стосовно “Домовлення” є становище “Екзарх Вселенської Патріархії, Архієпископ Америк”. Відтоді як “Домовлення” стало діючим (було прийняте), ця позиція була знесена. На сьогодні Грецька Православна Церква Північної і Південної Америк є очолена Архієпископом і трьома Митрополитами. В “Домовленні” обережно окреслено, що Екзарх “може”, радше ніж “повинен”, в певних випадках виступати посередником між

---

2) Див. попередню замітку 1) “Зміна назви Церкви...”

# COMMENTARY ON THE ARTICLES OF AGREEMENT BETWEEN THE UKRAINIAN GREEK-ORTHODOX CHURCH OF CANADA<sup>2</sup> AND THE ECUMENICAL PATRI- ARCHATE OF CONSTANTINOPLE

— Very Rev. Dr. Ihor Kutash

It is a positive sign of interest in the life of our Church that the Points of Agreement between the Ukrainian Orthodox Church of Canada and the Ecumenical Patriarchate of Constantinople adopted by the Eighteenth Sobor of our Church which took place in Winnipeg on July 4-8, 1990 are once again being keenly studied and discussed by our Church members.

An important concern seems to be whether or not by assenting to the Points of Agreement our Church lost: a. its self-governing status; and b. its tradition of conciliarity (or “sobornopravnist”).

To begin with let us note clearly that this document belongs to the realm of the temporal not the eternal. As such it is not perfect but **perfectible**. It is normal that as the life of our community goes on there may be changes that will come about. One important change with regard to the Agreement is the position of the “Exarch of the Ecumenical Patriarchate, the Archbishop of the Americas”. Since the Agreement was enacted this position was eliminated. Today the Greek Orthodox Church of North and South America is led by an Archbishop and three Metropolitans. The Agreement is careful in stating that the Exarch “may” rather than “shall” in certain instances be an intermediary between the Patriarchate and our Church. Nonetheless some people, unaware of the established protocol, still

---

2)See the previous footnote regarding 1) “*The change of name...*”

Патріархією і нашою Церквою. Однак, деякі люди в названому посередництві вбачають обмеження наших прав. Зміни, які зайшли в Грецькій Православній Архієпископії (Єпархії) Північної і Південної Америк знімають цю перепону.

**Перша точка** є надзвичайно важлива. Вона виразно наголошує, що наша Церква “продовжує зберігати свою дотеперішню внутрішню особливу церковну структуру і організаційні порядки”. Це означає, що ми завжди будемо—хіба що ми самі не справимось з цим завданням—керуватися своїми власними Хартією (“Чартером”) і Статутом.

Зовнішньо ми є під омофором Вселенської Патріархії, завдяки якій ми непохитно займаємо своє належне місце серед родини Православних Церков світу, які співслужать Св. Євхаристію як символ духовної єдності, одночасно внутрішньо незалежних одна від другої. В англійському оригіналі тексту “Домовлення” замість слова “омофор”, вживається слово “парасоля” (umbrella). Воно вказує на захист, прикриття в погану погоду. Коли наша Церква досягла євхаристійного єднання зі Світовим Православ'ям через Константинополь у 1990 році, тоді насправді була “сувора погода”: Московський Патріархат сильно запротестував, вірно побачивши в цьому стосунку подальшу ерозію-втрату свого авторитету (канонічність якого, прямо кажучи, є сумнівна) над Церквою в Україні, тобто втрата позиції, яка століттями використовувалася світськими силами для отримання і втримання колоніального режиму над людьми і землями України. Проте, ці протести Москви не зупинили Константинопольську Патріархію від дальшого поступовання і прийняття під свій омофор в 1995 році (п'ять років пізніше) через її ієрархів майже всієї рештки Української Православної Церкви в діаспорі. Подібна подія сталася того ж самого року і в Естонії, і не виключена ймовірна можливість, що це станеться і в самій Україні.

see the naming of such an intermediary as a limitation of our powers. The changes that occurred in the Greek Orthodox Archdiocese of North and South America effectively remove this objection.

**Point Number One** is immensely significant. It clearly proclaims that our Church “continues to maintain its present internal structure and organization”. This means we shall always—unless we ourselves fail in this undertaking—be governed by our own Charter and our own By-laws.

Externally we are under the omophorion of the Ecumenical Patriarch, which places us firmly within the family of Orthodox Churches of the World who concelebrate the Eucharist as a sign of their spiritual unity while being internally independent of each other. The word used in the Points of Agreement, “umbrella”, implies protection against inclement weather. When our Church’s eucharistic communion with World Orthodoxy through Constantinople was established in 1990, there was indeed inclement weather. The Patriarchate of Moscow objected strongly, correctly discerning in this relationship a further erosion of its authority over the Church of Ukraine, a position which had been used by the secular powers to gain and maintain colonial rule over the people and land of Ukraine for centuries. These objections did not prevent the Patriarchate from going further and accepting in 1995 (five years later) virtually all of the rest of the Ukrainian Orthodox Churches in the diaspora under this umbrella. A similar event occurred in Estonia earlier that same year and there is a distinct possibility of this being done in Ukraine itself.

**Точка друга** може в декого застережливо підняти брови. Було б **зовсім невірним** тлумаченням вбачати тут заборону підтримки збереження української культури, мови й традицій в Канаді, чи підтримки незалежної і багатогранної демократії в Україні, чи об'єднаній самоуправній Православній Церкві в Україні, очолюваній власним Патріярхом. Неодноразове повторення цього становища проводом нашої Церкви, властиво, вносить недвозначну ясність у цю справу. Ці слова радше твердять, що ні одна політична група не може **керувати** Церквою—Церква є для **всіх** Божих людей.

Наміром **другої точки** є підкреслити той факт, що в своєму житті УПЦК не залежить від впливів світських партій чи організацій. Церква співпрацює з такими угрупованнями, однак, Вона провадить свої справи, ґрунтуючись на своїх церковних принципах, а не згідно програми будь-якого зовнішнього нецерковного руху.

**Третя точка** не означає, що нашою Церквою управляє Патріярх Константинопольський. **Довічним Головою** нашої Церкви є наш Благословенний Господь, Сам Ісус Христос. **Первоієрархом**, тобто **Першим Єпископом**, є наш **Митрополит**, якого обирає наш Собор. Термінологічний титул “канонічний голова”, наданий Вселенській Патріярхії, пояснюється нашим перебуванням—**почерез його** символічне провідництво—в традиційній родині Православних Церков (налічує на сьогодні 14 помісних Церков).

Як вказано в **четвертій точці**, наш Митрополит поминає під час Богослуження Вселенського Патріярха. Однак, це не є символом підкорення, підлеглості. Митрополит звертається до Патріярха і Патріярх звертається до нього як “Брат і співслужитель” (*Владика Мстислав, Патріярх відродженої Української Автокефальної Православної Церкви під час своєї інтронізації 18 листопада 1990 р. в Катедрі Св. Софії в Києві також пом’янув Православних*



**Point Number Two** raises some cautionary eyebrows. It certainly would not be rightly interpreted to prohibit support for the maintenance of the Ukrainian culture, language and traditions in Canada, nor for an independent, pluralistic democracy in Ukraine, nor for a united self-governing Orthodox Church for Ukraine. The frequent public statements by our Church leadership in support of the above makes this abundantly clear. It **does** mean that no one political group may take power in the Church—it is a Church for **all** God’s people.

The intention of the **Second Point** is to underscore the fact that, in Her life, the UOCC is free from the influence of any secular party or organization. The Church does work in co-operation with such groups; however, She conducts her affairs based on her own ecclesial principles and not according to the agenda of any outside non-Church movement.

**Point Number Three** does not mean that our Church is ruled by the Patriarch of Constantinople. The **eternal Head** of the Church is our Blessed Lord, Jesus Christ Himself. The **Primate**—i.e. “First Bishop” (in Ukrainian “Pervoierarkh”) is our **Metropolitan** who is elected by our Sobor. The term “canonical head” given to the Ecumenical Patriarchate refers to our inclusion—through **his** symbolic pastorship—in the traditional family of Orthodox Churches (14 local Churches to date).

As noted in **Point Number Four** the Metropolitan commemorates the Ecumenical Patriarch. This is not however a symbol of inferiority. He addresses and is addressed by the Patriarch as “my brother and con-celebrant” (*When Patriarch Mstyslav of the reborn Ukrainian Autocephalous Orthodox Church was enthroned in the Cathedral of St. Sophia in Kyiv on November 18, 1990, he also commemorated the Orthodox Patriarchs, beginning with the Patriarchs of*

*Патріархів, починаючи від Патріархів Константинопольського і Московського—так і записано на відео-плівці*). Треба відмітити, що сам Митрополит, як також і всі наші єпископи, відповідають перед Собором, який згідно нашого Статуту є “Найвищим Законодавчим Тілом”.

**Точка п'ята** виразно вказує на те, що наші єпископи є насправді єпископами нашої Церкви, оскільки вони носять титули **актуальних міст**, в яких вони проживають і звідки керують своїми єпархіями. Є і єпископи (не в канадській Церкві), котрі носять титули колишніх митрополій Вселенської Патріархії. Хоч вони (титули) є тільки почесними, все ж вони можуть внести непорозуміння відносно “справжнього” авторитету в їх Церквах. Така проблема була розумно обійдена нашою Церквою.

**Шоста точка** при початковому читанні може насправді бути зрозуміла як наше підкорення Вселенському Трону на тій підставі, що імена кандидатів на Митрополита і Єпископів повинні мати схвалення на хіротонію від Священного Синоду Вселенської Патріархії. Однак, зауважте, що це є **наші власні** єпископи, які пропонують список **нашому власному** Соборові, і тільки **після** одобрення нашим Собором цей список посилається до Константинополя. Це схвалення Священним Синодом Вселенської Патріархії вважається необхідним, оскільки ті єпископи будуть не лише Єпископами нашої Церкви, але й Вселенської Патріархії, і одночасно також Всесвітньої Церкви. Якби таке схвалення списку єпископів було затримано, незалежно з якої причини, то ми можемо посилатися на першу точку, яка говорить, що наша Церква “продовжує зберігати свою дотеперішню внутрішню особливу церковну структуру і організаційні порядки”. Ми можемо стояти на цьому, навіть якби це означало тимчасове охолодження наших стосунків з Патріархією. Охорона проти втрати самоуправління є на своєму місці.

*Constantinople and Moscow, as recorded in a video of that event*). It ought to be noted that the Metropolitan himself, as are all our Bishops, is accountable to the Sobor, which according to our Charter is the “Supreme Legislative Body”.

**Point Number Five** makes it clear that our Bishops are truly bishops of our Church since they have the titles of the actual cities where their thrones are situated. There are bishops (not in Canada) who bear titles of certain seats of the Ecumenical Patriarchate. Although these are purely honorary they can, nonetheless, create some confusion regarding the “true” authority in their Churches. This problem was wisely avoided in the case of our Church.

**Point Number Six** may indeed, at first reading, seem to indicate a degree of submission to the Ecumenical Throne since the names of candidates for Metropolitan and Bishops are to receive approval for consecration from the Holy Synod of the Ecumenical Patriarchate. Note, however, that it is **our own** Bishops who submit the list to **our own** Sobor and only **after** the approval by our Sobor is this list sent to Constantinople. This is a matter of protocol since these bishops will not only be bishops of our Church, but of the Ecumenical Patriarchate, and therefore of the Universal Church as well. Should, however, such approval be withheld for whatever reason we may refer to Point Number One which states that our Church “continues to maintain its internal structure and organization”. We could stand on this even if it meant a temporary cooling of relations with the Patriarchate. The safeguards against loss of self-government are in place.

**Точка сьома** відноситься до постачання Святого Мира чи Єлею (для миропомазання вірних після Хрещення) і Святих Антимінсів. Це почесна і символічна справа. Деякі Церкви, які навіть не є під омофором Вселенської Патріархії, але також з вдячністю отримують їх як символ привілею і єдності. Знову ж таки, наш Первоієрарх, Митрополит, звичайно, запрошується до участі в приготуванні Св. Мира і це таки він **підписує** Антимінси—отож, фактично це **він**, хто авторизує його для служіння Св. Євхаристії.

**Точка восьма** подібна до точки шостої. І знову ж таки, це справа чемності і протоколу, а не підкорення. Якщо благословення не дане або просто не передане, то це не означає, що Собор чи Конференція Єпископів не відбудуться; перша точка розв'язує цю справу в разі постанови проблеми в ній. Зверніть увагу, що резолюції, прийняті на таких зібраннях, передаються для інформації але не обов'язково для їх схвалення (*Протокол Прийняття, виданий Константинополем дійсно говорить—“для його благословення”*). Цей нюанс, однак, не є перешкодою з огляду Першої точки стосовно *непорушності нашої традиції і внутрішніх справ*. Це означає, що якщо благословення затримане або спізнене, ми можемо вести діалог і /або триматися свого становища аж поки не буде досягнута розв'язка, бажана для обох сторін. Такі діалоги і домовлення часто бувають у рідинах, а Церква Христова—родина, очолена Самим нашим вічним і на віки присутнім Господом).

**Дев'ята точка**—має на увазі відкриття дверей для нашої Церкви—тих, в які ми з марними зусиллями стукали перед теперішньою нормалізацією наших стосунків з нашими православними братами і сестрами. Нещодавно Православні Єпископи в Канаді сприяли канадському двійнику SCOBA (Постійна Конференція Православних Єпископів Америки), так що Єпископи нашої Церкви останньо не були присутні на останніх кількох засіданнях SCOBA.

**Point Number Seven** refers to the provision of Holy Myrrh or Chrism (used in chrismating the faithful after Baptism) and of Holy Antiminsia. This is an honorific and symbolic matter. There are other Churches which are not under the omophorion of Constantinople that gratefully receive these from the Ecumenical Patriarchate as a symbol of privilege and communion. Again our own Primate, the Metropolitan, is usually invited to participate in the preparation of the Chrism and **signs** the Antiminsia—hence it is in fact **he** who authorizes its use to celebrate the Eucharist.

**Point Number Eight** is similar to Point Number Six and again this is a matter of courtesy and protocol, and **not** subservience. If a blessing is withheld or simply not communicated, this does not mean that the Sobor or Conference of Bishops will not be held—Point Number One resolves the quandary should one arise. Note also that the resolutions of such gatherings are to be communicated “for information” and not necessarily for approval (*The Protocol of Acceptance issued by Constantinople says “for its blessings”. This nuance, however, is not really an obstacle in view of Point Number One regarding the inviolacy of our tradition in internal matters. That is if blessings are withheld or delayed we can dialogue and/or hold our ground until a mutually acceptable resolution is achieved. Such dialogues and negotiations are not at all unusual in families—and the Church of Christ is a family with our Blessed Lord, its eternal and ever-present Head!*)

**Point Number Nine** simply implies the opening of a door for our Church—one upon which we would have knocked in vain prior to this normalization of our relations with our Orthodox brothers and sisters. The Orthodox Bishops in Canada have recently favoured a Canadian counterpart to SCOBA (Standing Conference of Orthodox Bishops of America) and so the Bishops of our own Church have lately not been in attendance of the last few SCOBA meetings.

**Десята точка**—аж ні як не є ознакою втрати самоуправління.

Одинадцята точка є досить специфічна стосовно права нашої Церкви вести, продовжувати і зберігати всі братні взаємостосунки і спілкування з іншими Православними спільнотами і / або Церквами-сестрами. Церква (и) в Україні ніяким чином не є виключенням з цього. Ми маємо і продовжуємо розвивати безліч таких контактів. Наша Церква активно продовжує шукати способів для розв'язки теперішньої болючої ситуації Церкви в Україні: в якій ми, будучи в сопричасті з тією віткою Української Православної Церкви, але візії майбуття якої не поділяємо (*Завжди є проблема з узагальненням. Безсумнівно, що є члени Української Православної Церкви Московського Патріархату, які вітали б статус автокефалії для їх Церкви, дбаючи, щоб цей статус був визнаний світовим Православ'ям*); у той же час ті, чію візію ми поділяємо (два Патріархати)—досі ще не є в обіймах цього сопричастя в якому перебуваємо ми.

Точка дванадцята ставить печать на факт, що це є спільне Домовлення між двома різними партнерами: Вселенською Константинопольською Патріярхією і Українською Православною Церквою в Канаді. (*Коли вживається вислів “Церква-Матір, то для того щоб підкреслити, що не Москва є Церквою-Матір'ю для Української Православної Церкви.*)

Це Домовлення прийшло до нас почерез наші усердні молитви, ретельні студії, міркування і узгодження. Це одне з найбільших досягнень в сучасній історії Української Церкви, яке має потенціально великі позитивні наслідки як для Православ'я, так для української справи, а особливо для добра нашої Православної Спільноти (в якій канадці українського походження становлять більшу частину) в Канаді.

**Point Number Ten** is certainly not an indication of erosion of self-government.

**Point Number Eleven** is quite specific about our Church's freedom to pursue, conduct and maintain "all subsequent fraternal contacts and communications (with)...other Orthodox communities and/or sister Churches". The Church (es) of Ukraine is/are in no way excluded from this. We have and continue to develop a multitude of such contacts. Our Church is actively involved in seeking a resolution to the current painful situation in which we are in communion with that Church community in Ukraine with which we do not share the vision of Ukraine's future (*There is always a problem with generalizations. There are definitely members of the Ukrainian Orthodox Church under the Moscow Patriarchate who would welcome an autocephalous status for their Church providing that status was recognized by world Orthodoxy*). While those whose vision we share (the two Patriarchates) are still not in the embrace of that communion.

**Point Number Twelve** puts the seal on the fact that this is a mutual agreement between two distinct partners: the Ecumenical Patriarchate of Constantinople and the Ukrainian Orthodox Church of Canada. (*We use the term "Mother Church" when speaking about our relations with the Ecumenical Patriarchate only to underscore that Moscow's claims to be the "Mother Church" of the Ukrainian Orthodox Church are invalid.*)

This Agreement was arrived at through careful prayer, study, deliberation and consensus. It is arguably one of the major achievements of current Ukrainian Church history with far-reaching immensely positive consequences for Orthodoxy, for the Ukrainian cause and especially for our Orthodox community (in which the Canadians of Ukrainian descent are in majority) in Canada.

## ПАТРІАРША ГРАМОТА<sup>3</sup>

Високопреосвященніший Митрополите Василю, у Святому Дусі возлюблений брате й співслужителю нашої смиренности, нехай буде благодать Вашому Високопреосвященству й мир від Бога!

Цим нашим зверненням з приємністю повідомляємо Вас, що ми уважно застановилися над справами, які Ваше Високопреосвященство подав в імені загального церковного Собору Ваших єпархій до Матері-Церкви, Великої Церкви Христової, з бажанням нормалізації духовних і церковних потреб українців у Канаді. Отримавши Ваше прохання, ми, разом з Преосвященними Митрополитами Священного Синоду, нашими возлюбленими братами й співслужителями, вважали привілеєм і обов'язком Святого Апостольського Вселенського Патріяршого Престолу прийняти православних українців під духовну й канонічну опіку їхньої Матері, Церкви Константинопольської з метою забезпечення їхнього церковного правопорядку й захисту.

Священний Синод своїм рішенням стверджує, що Українська Греко-Православна Церква в Канаді продовжує зберігати свою дотеперішню внутрішню організаційну структуру без жодних змін та, відтепер, продовжує свою діяльність під духовною і канонічною опікою Святого Апостольського Вселенського Патріяршого Престолу. У керуванні своїми церковними справами вона буде в безпосередньому зв'язку з Церквою-Матір'ю, від якої буде отримувати церковні поради та підтримку.

Таким чином, ми приймаємо і стверджуємо наступне:

1. Не входячи в будь-які світські й політичні прояви та декларації,

---

3) Патріярша Грамота окреслює 12 вищезгаданих точок Домовлення—у формі вступу, десяти точок і заключення.



## PATRIARCHAL DECREE<sup>3</sup>

The Most Reverend Metropolitan Wasyly, our beloved brother and co-celebrant, grace and peace be with Your Eminence.

With this correspondence we are pleased to inform you that we have carefully studied the documents which Your beloved Eminence presented from your General Eparchial Synod to the Holy Mother and Great Church of Christ for the purpose of giving permanent stability to the spiritual and ecclesiastical needs of the Ukrainian Orthodox people of Canada. Accepting the documents, we and the holy Metropolitans of the Sacred and Holy Synod, our beloved brothers and co-celebrants, have deemed it the responsibility and privilege of the Most Holy Apostolic and Ecumenical Patriarchal Throne to receive the Orthodox Ukrainians under the canonical, spiritual province of their Mother, the Church of Constantinople, in order to afford them ecclesiological stability and safety.

The Synod, in its decision, confirms that the Ukrainian Greek-Orthodox Church in Canada continue to retain its internal and organizational structure without change; and continue hereafter its activity under the Canonical spiritual jurisdiction of the Most Holy and Apostolic Ecumenical Patriarchal Throne. It, further, will have direct contact, the support, and the ecclesiastical council of the Mother-Church, as it conducts its affairs.

Therefore we have accepted and confirmed that:

1. The specific identity of the internal structure of this ecclesiastical

---

3) The Patriarchal Decree outlines the aforementioned twelve Articles of Agreement in the form of an introduction, ten points and a conclusion.

Українська Греко-Православна Церква в Канаді, як окрема церковна одиниця, строго затримує особливу свою ідентичність в межах православного церковного й канонічного порядку й традиції, а, зокрема, Вселенської Патріярхії.

2. Канонічним головою цієї церковної одиниці є Вселенський Патріярх, до якого вона й звертається в усіх канонічних справах.
3. Високопреосвященніший Архієпископ Північної й Південної Америк, як Екзарх Вселенської Патріярхії, у відношенні до цієї церковної одиниці, має окреслене становище, а саме: бути духовним дорадником. У такій ролі він, звичайно, й буває присутнім як на Соборах, так і на нарадах Єпископату Української Греко-Православної Церкви в Канаді, передаючи побажання й благословення від Церкви-Матері, він ні в якому разі не вмішується у внутрішні адміністративні справи цієї церковної одиниці. На випадок виникнення якоїсь внутрішньої кризи, він може допомагати в пошуках гармонійної розв'язки її.
4. Первоієрарх Української Греко-Православної Церкви в Канаді в час Богослужень поминає ім'я тогочасного Вселенського Патріярха; єпархіяльні ж єпископи—поминають свого Первоієрарха Української Греко-Православної Церкви в Канаді, а духовенство поминає, по звичаю, свого правлячого єпископа. Кожний єпископ носить титул міста, в якому він живе, та єпархії, якою керує. Титули, які тепер існують, є: Архієпископ Вінніпегу і Середньої Єпархії, Митрополит Української Греко-Православної Церкви в Канаді з його вікарієм—Єпископом Саскатунським; Єпископ Торонто і Східної Єпархії з його вікарієм—Єпископом Монреальським; Єпископ Едмонтону і Західної Єпархії з його вікарієм—Єпископом Ванкуверським.

- body is strictly maintained within the ecclesiological and canonical order and tradition of Orthodoxy and especially of the Ecumenical Patriarchate and free from every secular and political expression and manifestation;
2. The canonical head of this ecclesiastical body is the Ecumenical Patriarch to whom this body has canonical reference in all things;
  3. The Most Reverend Archbishop of the Americas, as Exarch of the Ecumenical Patriarchate, has the specific role of being the spiritual counselor of this ecclesiastical body and in this role is present at the General Synods (Sobors) and at the meetings of the Bishops of the Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada, bringing with him the wishes and blessings of the Mother Church. He, however, does not involve himself in the internal administrative affairs of this body, except when an internal crisis may arise in which he assist in the harmonious solution of the matter;
  4. The Primate of the Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada commemorates the name of the presiding Ecumenical Patriarch in the worship services. The eparchial Bishops commemorate the name of the Primate of the Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada, and the Reverend Clergy commemorate the name of their immediate Bishop. Every Bishop carries the title of the city and the diocese in which he lives and administers. The titles now in existence are the Archbishop of Winnipeg and the Central Eparchy, the Metropolitan of the Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada; and his Assistant the Bishop of Saskatoon; the Bishop of Toronto and the Eastern Eparchy; and his Assistant the Bishop of Montreal; the Bishop of Edmonton and the Western Eparchy; and his Assistant the Bishop of Vancouver.

5. Для скріплення співпраці та успішної опіки над вірними, ці Ієрархи, періодично збираються на Собор Єпископів Української Греко-Православної Церкви в Канаді під головуванням свого Митрополита.
6. Кандидатів на становище Митрополита чи Єпископа, після консультації з Екзархом Вселенського Патріярха в Північній й Південній Америці, представляє Первоієрарх, чи Місцєблюститєль Митрополичого Престолу Української Греко-Православної Церкви в Канаді на одобрєння—у першій інстанції—Соборові Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Після задовільняючого рішення Собору, імена кандидатів подаються—у другій інстанції—до Священного Синоду Вселенської Патріярхії на вибір і підтвердження для хіротонії.
7. Святе Миро, для роздачі священникам, Митрополит отримує від Вселенського Патріярха. Святі Антимінси, із належним українським написом, Митрополит також отримує від Вселенського Патріярха, та, зі своїм підписом, роздає їх для літургичного вжитку.
8. Про скликання Собору, чи Нарад Синоду Єпископів, Матір-Церкву повідомляється наперед із проханням Патріяршого канонічного благословєння.  
Рішення, прийняті на таких зібраннях, подаються до Вселенського Патріярха на його благословєння.
9. Українська Греко-Православна Церква в Канаді, ставши під канонічну опіку Вселенського Патріярхату, бере участь в Постійній Конференції Канонічних Православних Єпископів в Америках.
10. Взаємовідношення між Українською Греко-Православною Церквою в Канаді та Вселенською Патріярхією—провадить Митрополит безпосередньо зі Вселенським Патріярхом.

5. In order to strengthen their cooperation and to better serve their flock, these Hierarchs shall periodically meet in Synodical Meetings of the Bishops of the Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada presided over by the Metropolitan;
6. The Primate or the Acting Head of the Primary See of the Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada, after communicating with the Exarch of the Ecumenical Patriarchate in the Americas, submits a list of candidates for the Office of Metropolitan and of the rank of Bishop to the General Synod (Sobor) of the Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada for approval in the first instance. The names of those candidates so approved are then submitted to the Holy and Sacred Synod of the Ecumenical Patriarchate for election and ratification for the purpose of ordination;
7. The Holy Myrrh (Chrism) is given by the Ecumenical Patriarchate for distribution by the Metropolitan. The Holy Antiminsia are also given by the Ecumenical Patriarchate with the appropriate inscription in the Ukrainian language and are distributed for liturgical use by the Metropolitan under his signature;
8. The General Synods (Sobors) and the Meetings of the Bishops are announced in advance to the Mother Church with the request for the canonical Patriarchal blessing.  
Decisions coming from such meetings are announced to the Ecumenical Patriarchate for its blessings;
9. The Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada, coming under the canonicity of the Ecumenical Patriarchate becomes a member of the Standing Conference of Canonical Orthodox Bishops in the Americas (SCOBA);
10. Communications between the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada and the Ecumenical Patriarchate are to be transmitted by the Metropolitan directly to the Ecumenical

Листування з Церквою-Матір'ю може також провадитися й за посередництвом Високопреосвященнішого Екзарха Священного Вселенського Престолу в Америках.

Отже, з особливою радістю подаємо це Синодальне рішення й підтвердження Вашому Високопреосвященству, у відповідь на Ваше прохання й представлення справи. Рівночасно, доручаємо Вам,—як голові Української Греко-Православної Церкви в Канаді, з Вашими в Христі братами, даліше провадити церковне керівництво й догляд та духовну опіку над православними українцями в Канаді на основі вищезгаданих умов.

Ми заохочуємо Ваше Високопреосвященство, щоб разом з Вашими возлюбленими ієрархами та Вашим благочестивим духовенством, дбали про добробут православних українців у збереженні їхньої віри, їхньої побожності та в плеканні православних традицій, що й буде запорукою розвитку життя парафій.

Через Вас, возлюблений Високопреосвященніший Владико, пересилаємо найкращі побажання та Патріярше благословення для всіх вірних Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Молимо Господа Бога, щоб послав великі ласки на всіх нас. Нехай Божа благодать та безмірне Його милосердя буде з Вашим Високопреосвященством, Вашими собратами ієрархами, Вашим відданим духовенством та віруючим народом.

*Ваш возлюблений у Христі брат, Димитрій І,  
Архієпископ Константинополя, Вселенський Патріярх  
1 квітня 1990 р.*

Patriarch. In regard to the Mother Church, correspondence may take place through the Most Reverend Exarch of the most Holy Ecumenical Throne in the Americas.

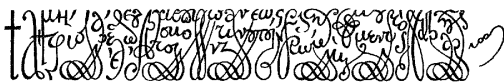
It is, therefore, with joy that we direct this Synodical decision and verification to Your Eminence in response to the document presented. We also express the directive that you continue together with your brothers in Christ as the Head of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada on the basis of the above agreement and continue your spiritual endeavors and pastoral administration of the Orthodox Ukrainian people of Canada.

Our exhortation is that Your Eminence, together with your beloved Hierarchs and the pious priests under your care remain watchful in the welfare of the Orthodox Ukrainian people regarding their faith, their piety, and in adhering to the Orthodox traditions, thus contributing to the progress of the life of the parishes.

We bestow, through Your beloved Eminence, our best wishes and Patriarchal blessing upon all the faithful of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada beseeching God's special blessing upon all. May the grace and immeasurable mercy of God be with Your Eminence, your brothers Hierarchs, and with your devout clergy and faithful people.

*Archbishop of Constantinople and Ecumenical Patriarch,  
Your beloved brother in Christ **Dimitrios**  
April 1, 1990*

## PATRIARCHAL DECREE (Greek original)



Ἄρχειμ. Πρωτ. 168

Ἱερωτάτε Μητροπολίτα κύριε Βασιλείε, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητέ ἀδελφέ καί συλλειτουργεῖ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη τῷ ὑμετέρῳ Ἱερότῃτι καί εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν καί μετά προσοχῆς ἐξετάσαντες ὅσα ἡ ὑμετέρα ἀγαπητή Ἱερότης μετά τῶν σὺν αὐτῇ Ἱεραρχῶν καί τῆς Γενικῆς Ἐπαρχιακῆς ὑμῶν Συνόδου ὑπεβάλετε πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς Μητέρα Ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν, πρὸς θεραπείαν τῶν πνευματικῶν καί τῶν ἐν γένει ἐκκλησιαστικῶν ἀναγκῶν τῶν ἐν Καναδᾷ Ὁρθοδόξων Οὐκρανῶν πιστῶν, ἔγνωμεν, ἡ Μετριότης ἡμῶν μετά τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καί Ἱεράς Συνόδου, τῶν Ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν, τῶν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καί συλλειτουργῶν, τῶν καί ὑπεργίμων, καί ἀπεφασίσαμεν ὅπως κατὰ τό καθῆκον καί δικαίωμα τῆς μερίμνης τοῦ Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καί Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου λάβωμεν τοὺς Ὁρθοδόξους Οὐκρανοὺς πιστοὺς τούτους ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην κανονικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Μητρὸς αὐτῶν Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, χάριν τῆς στηρίξεως καί τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν.

Ἐπὶ τούτῳ ὥρισαμεν Συνοδικῶς ὅπως ἡ ἐν Καναδᾷ Οὐκρανικὴ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, τηροῦσα ἀμετάβλητον τὴν ἀκριτοῦδε ἐσωτερικὴν δομὴν καί ὀργανῶσιν αὐτῆς, τελῆ ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην κανονικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καί Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἀπ' αὐτοῦ ἀμέσως ἐξαρτωμένη καί προστατευομένη καί ἐκκλησιαστικῶς χειραγωγουμένη.

./.



Ώσαύτως ένεκρίναμεν καί ώρίσαμεν δωσ:

α) 'Η ειδική ταυτότης τής έσωτερικής ταύτης εκκλησιαστικής ένότητος άσπηρώς διακρατῆται έντός τής εκκλησιολογικής καί κανονικής τάξεως καί παραδόσεως τής 'Αγίας ήμών 'Ορθοδοξίας, καί ιδιαιτέρως του Οικουμενικού Πατριαρχείου, καί η άπηλλαγμένη πάσης εκκοσμιευμένης πολιτικής εκφράσεως καί εκδηλώσεως.

β) Κανονική κεφαλή τής εκκλησιαστικής ταύτης ένότητος η ό κατά καιρόν Οικουμενικός Πατριάρχης, προς όν έχη άσπη τήν κανονικήν έν πάσιν άναφοράν.

γ) 'Ο εκάστοτε 'Ιερώτατος 'Αρχιεπίσκοπος 'Αμερικής, 'Εξαρχος του Οικουμενικού Πατριαρχείου, έχη τήν ιδιότητα του πνευματικού συμβούλου τής εκκλησιαστικής ταύτης ένότητος καί υπό τήν ιδιότητα ταύτην παρίσταται εις τάς Γενικάς Συνόδους (Σομπόρ) καί τά Συνέδρια των 'Επισκόπων τής Ούκρανικής 'Ελληνικής 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας του Καναδά, μεταφέρων τάς εύχάς καί εύλογίας τής Μητρούς 'Εκκλησίας, μή άναμιγνύμενος δέ εις θέματα έσωτερικής διοικήσεως αυτής, παρά μόνον όταν ύφίσταται έσωτερική κρίσις, εις τήν περίπτωση τής οποίας βοηθη διά τήν αίσίαν διευθέτησιν αυτής.

δ) 'Ο επί κεφαλής τής Ούκρανικής 'Ελληνικής 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας του Καναδά μνημονεύη έν ταῖς Ιεραῖς ακολουθίαις του 'Ονόματος του κατά καιρόν Οικουμενικού Πατριάρχου' οί επαρχιοῦχοι 'Επίσκοποι του όνόματος του προεστῶτος αὐτῶν' καί ό Ιερός κληρος του όνόματος του άμέσου 'Επισκόπου αὐτοῦ' εκάστου 'Επισκόπου φέροντος τόν τίτλον τής πόλεως καί τής 'Επαρχίας εις τήν όποιαν οὔτος διαβιοῖ, καί δή όνομασί: 'Αρχιεπίσκοπος Γουίννιπεγκ καί Κεντρικής 'Επαρχίας, Μητροπολίτης τής Ούκρανικής 'Ελληνικής 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας του Καναδά καί ό Βοηθός αὐτοῦ 'Επίσκοπος του Σασκατουάν,

'Ο 'Επίσκοπος Τορόντο καί 'Ανατολικής 'Επαρχίας καί ό Βοηθός αὐτοῦ 'Επίσκοπος του Μόντρεαλ,

'Ο 'Επίσκοπος 'Εδμοντον καί Δυτικής 'Επαρχίας καί ό Βοηθός αὐτοῦ 'Επίσκοπος του Βανκουβερ.

./.

ε) Πρός προαγωγήν τῆς συνεργασίας καί τῆς καλύτερας ἐξυπηρετήσεως τοῦ ποιμνίου οἱ Ἱεράρχαι οὗτοι περιοδικῶς συνέρχονται εἰς Συνόδους τῶν Ἐπισκόπων τῆς Οὐκρανικῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Καναδά, προεδρευόντος τοῦ ἐπί κεφαλῆς αὐτῆς.

στ) Ὁ ἀρχηγός ἡ δὲ Τοποτηρητής τῆς Πρώτης ἔδρας τῆς Οὐκρανικῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Καναδά, κατόπιν ἐπικοινωνίας μετά τοῦ Ἐξάρχου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν ταῖς Ἀμερικαῖς, ὑποβάλλει κατάλογον ὑποψηφίων διὰ τό ἀξίωμα τοῦ Μητροπολίτου καί τῶν Ἐπισκόπων πρὸς τὴν Γενικὴν Σύνοδον (Σομπόρ) τῆς Οὐκρανικῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Καναδά, πρὸς ἀποδοχὴν εἰς πρώτην εὐκαιρίαν, ἐν συνεχείᾳ δὲ τὰ ὀνόματα τῶν οὐτωσί γενομένων δεκτῶν ὑποψηφίων ὑποβάλλονται τῇ Ἀγίᾳ καί Ἱερᾷ Συνόδῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πρὸς ἐκλογὴν καί ἔγκρισιν διὰ χειροτονίαν.

ζ) Τὸ Ἅγιον Μῦρον λαμβάνηται παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί διανέμηται ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου, ὡς καί τὰ ἱερά ἀντιμήσια, διὰ τῆς ἀναλόγου ἐπιγραφῆς εἰς τὴν Οὐκρανικὴν γλῶσσαν, καί διανέμονται πρὸς λειτουργικὴν χρῆσιν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου μετά τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ.

η) Ἡ σύγκλησις τῶν Γενικῶν Συνόδων καί τῶν Συνεδρίων τῶν Ἐπισκόπων ἀγγέλλεται τῇ Μητροί Ἐκκλησίᾳ ἐκ τῶν προτέρων καί ζητῆται ἡ κανονικὴ εὐλογία τοῦ Πατριάρχου, αἱ δὲ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τούτων συναντήσεων λαμβανόμεναι ἀποφάσεις ἀνακοινώνονται τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ, διὰ τὰ περαιτέρω.

θ) Ἡ Οὐκρανικὴ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τοῦ Καναδά, τιθεμένη ὑπὸ τὴν κανονικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μετέχη τῆς Μονίμου Συνόδου τῶν Κανονικῶν Ὁρθοδόξων Ἐπισκόπων ἐν Ἀμερικῇ (SCOBA), καί

ι) Ἡ μεταξὺ τῆς Οὐκρανικῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Καναδά καί τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπικοινωνία γίνηται ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου πρὸς τὸν Οἰκουμενικόν

./.

Πατριάρχη, ἡ δὲ ἀπὸ πλευρᾶς τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας ἀλληλογραφία δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῆται διὰ τοῦ Ἱερωτάτου Ἐξάρχου τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐν ταῖς Ἀμερικαῖς.

"Θεν, ἀσμένως ἀνακοινούμενοι τὰ οὕτω Συνοδικῶς δόξαντα καὶ κυρωθέντα εἰς ἀπάντησιν τῇ ἡμετέρᾳ Ἱερότητι παρέχομεν αὐτῇ τὴν εὐλογίαν ἡμῶν καὶ τὴν ἐντολήν ὅπως μετὰ τῶν σὺν αὐτῇ ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν συνεχίσῃ ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἀνωτάτην Ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν καὶ προστασίαν, ὡς ἀρχηγός τῆς Οὐκρανικῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Καναδά, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω, τὸ ἔργον τῆς πνευματικῆς φροντίδος καὶ διοικήσεως τῶν ἐν Καναδῷ Ὁρθοδόξων Οὐκρανικῶν Παροικιῶν.

Προτρεπόμεθα δ' ἐπὶ τούτῳ ὅπως ἡ ἡμετέρα Ἱερότης καὶ οἱ ἐπ' αὐτὴν ἀγαπητοὶ Ἱεράρχαι καὶ ἐδλαβέστατοι ἱερεῖς ἐπαρρησινήτε, ὡς προσήκει, ἐπὶ τῆς ἐν τῇ πίστει, τῇ ἐδσεβείᾳ καὶ τῇ τηρήσει τῶν Ὁρθοδόξων παραδόσεων ἐδσταθείας τοῦ αὐτόθι Ὁρθοδόξου Οὐκρανικοῦ λαοῦ καὶ ἐπὶ τῆς καλῆς διεξαγωγῆς τῶν κοινοτικῶν ἡμῶν πραγμάτων.

Ἐπὶ δὲ τούτοις ἀπονέμοντες διὰ τῆς ἡμετέρας ἀγαπητῆς Ἱερότητος τὰς ἐδχὰς καὶ τὴν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν παντὶ τῷ πληρώματι τῆς Οὐκρανικῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ Καναδά, αἰτούμεθα τὰ κράτιστα παρὰ Θεοῦ, Οὐ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος. εἴη μετὰ τῆς ἡμετέρας Ἱερότητος, τῶν συναδελφῶν αὐτῆς Ἱεραρχῶν καὶ μετὰ παντός τοῦ ἐδλαβοῦς κλήρου καὶ τοῦ πιστοῦ ἡμῶν λαοῦ.

Ἐκ τῆς Ἱερωτάτης Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τοῦ Καναδά  
Ἁγαπῶντες ἐν Χριστῷ ἀδελφοί  
Λεωντὶς Ἀπριλίου α'.

## ДОДАТОК

### УПЦ в Канаді: Короткий історичний огляд\*

— *протопресвітер д-р Олег Кравченко*

Ось минуло вже 80 років як на цій, гостинній канадській землі було зорганізовано церковне тіло, що прийняло назву Українська Греко-Православна Церква в Канаді. Ким це було зроблено? Не якимись спеціально приїжджими місіонерами, а простим робочим народом, що приїхав сюди шукати кращої долі. Він заселив широкі канадські прерії,—Манітобу, Саскачеван, Альберту,—корчуючи ліси, орячи цілину та сіючи на ній зерно, в тому числі і зерно віри, яку він привіз зі собою.

Українська Православна Церква в Канаді постала якраз на цій простій, але щирій вірі наших батьків- піонерів: хліборобів по професії—аристократів по духу.

#### ***І. Початки***

Народ наш почав емігрувати до Канади при кінці 19-го століття, тобто вже поверх як сто років тому. Більшість із наших поселенців—це були люди Галицької землі, і приїхали вони сюди як греко-католики. Крім них, прибули теж і люди з Буковини,—але в значно меншій кількості,—і вони були православні.

---

\* Це фрагменти зі статті “УПЦ в Канаді: Минуле, Сучасне і Майбутнє...”, надрукованої у двох частинах у “Віснику” в числах за січень 15, 2000 р. і за січень 31, 2000 р.

## APPENDIX

### The UOC of Canada: A Brief Historical Overview\*

— *Right Reverend Dr. Oleh Krawchenko*

More than 80 years have passed since our hospitable nation—Canada—first witnessed the formation of the Church body known as the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada. By whom was this Church organized? Certainly not by missionaries specifically assigned to this territory from some other country. It was founded by none other than the hard-working immigrants who came to Canada seeking a better life. They settled the wide-open Canadian prairies of Manitoba, Saskatchewan and Alberta. They cleared land, tilled its soil and sowed the seeds they brought with them. These were not only crop seeds; these were also seeds of faith, already deeply rooted within their hearts.

The Ukrainian Orthodox Church of Canada was founded on this simple but sincere faith of our pioneers: farmers by profession, noblemen in spirit.

#### *I. Beginnings*

Our Ukrainian settlers began immigrating to Canada at the end of the 19th century. At that time, most of them came from the province of Halychyna (Galicia) and, consequently, most of them were Greek-Catholics. A significantly smaller group immigrated from the province of Bukovyna, and these settlers were Orthodox.

---

\* This is an excerpt from an article titled “The UOC of Canada: Yesterday, Today and Tomorrow” that appeared in three parts in the March 15-31, 2000, April 15-30, 2000, May 15-31, 2000 issues of *Visnyk*.

У той час політика місцевої Римо-Католицької Церкви була явно спрямована на асиміляцію прибувших греко-католиків. Коли ж ідеться про православних буковинців, то їх обслуговувати почала—теж не прихильна до нас—т. зв. Російська місія, яка—почерез Аляску—почала вже була діяти на цьому терені.

Опинившись у такій невідрадній ситуації, свідоміша верства—як галичан, так і буковинців—рішила шукати виходу в організації Церкви, що відповідала б як характеру, так і духовно-культурним потребам нашого народу.

І так,—посередині канадських прерій, в провінції Саскачеван, у місті Саскатун,—літом 1918 року скликається Народний з'їзд, на якому й рішається заснувати Українську Греко-Православну Церкву. Цікава річ: хоч учасники цього з'їзду і не були богословами, то—проте—вони були свідомі, що немає Церкви без єпископа. Тому, створене на цьому з'їзді Українське Греко-Православне Братство Канади зразу ж і вдається до місцевого єпископа: Архієпископа Олександра (Немеловського), що—в той час—стояв на чолі Російської Православної Місії.

Архієпископ Олександр,—який з походження був українцем,—спочатку погодився канонічно очолити Українську Греко-Православну Церкву в Канаді, але згодом,—під тиском і з чисто політичних причин,—відмовився. Отже, Братству прийшлося шукати іншого єпископа, що очолив би Церкву. Таким єпископом став антиохійський Митрополит Герман (Шагеді). Так—у перші роки свого існування—Українська Греко-Православна Церква в Канаді, канонічно, була під омофором Антіохійської Патріархії.

The politics of the local Roman Catholic hierarchy during this time were focused on the assimilation of the newly-arrived Greek-Catholic population. The Orthodox Bukovynians, on the other hand, were being tended by the so-called “Russian Mission” which had arrived on Canadian soil via Alaska. (The Russian Church also was not very well disposed towards things Ukrainian.)

To deal with this predicament, the more enlightened leadership of the Ukrainian settlers—both Halychanian and Bukovynian—made a decision to seek a positive solution; they concluded that it was time to organize their own Church, one that would reflect both the character and the spiritual needs and realities of the Ukrainian people.

And so it happened—during the summer of 1918, in the heart of the Canadian prairies in the city of Saskatoon, a *Narodny Z'izd* (National Convention) was convened, at which the decision was made to form the “*Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada*.” An interesting occurrence here was the recognition by convention participants that there can be no Church without a Bishop. They came to this realization despite the fact there were no theologians present at this gathering. Therefore, as a first step, the *Ukrainian Greek-Orthodox Brotherhood of Canada* was organized, and entrusted with the mandate to find an Orthodox Bishop for the newly-formed Church.

In this case, it was Archbishop Alexander (Nemelovsky) who, at the time, headed the Russian Orthodox Mission. Archbishop Alexander, a Ukrainian by origin, agreed to canonically lead this newly-formed body—the *Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada*. However, a short time later he changed his mind under the pressure of his superiors in St. Petersburg, Russia—likely due to purely political motives. Therefore, the Brotherhood, was left to search for another Bishop to lead their Church. They found him in the person of Antiochian Metropolitan Germanos (Shahedi). So it was that, at her inception, the

Ситуація міняється у половині 20-их років, коли до Америки — з України, — прибуває Архієпископ Іоан (Теодорович). Довідавшись про побут у США єпископа-земляка, Українська Греко-Православна Церква звертається до нього з проханням, щоб очолив її, на що він і погодився, а Митрополит Герман — відпустив. Але, поскільки Архієпископ Іоан не жив у Канаді, а тільки час-від-часу відвідував її, то його “головство” мало характер більше символічний, ніж реальний.

Насправді, Церквою почала управляти Консисторія, що складалася з пресвітерів і мирян, а на чолі її стояв о. Семен Савчук, який займав позицію Адміністратора, іншими словами, заступника єпископа. Так, — з огляду на відсутність єпископа, — в Канаді виробляється своєрідний спосіб правління, в якому провідну роль — з огляду на чисельну більшість — перебирають миряни. Це, евентуально, приводить до ряду конфліктів між “правлячим Єпископом” і — теж — “правлячою Консисторією”, що була під сильним впливом мирян. Через один з таких конфліктів і відмовляється, згодом, від Канади Владика Іоан (Теодорович).

З кінцем Другої світової війни та початком приїзду нової — вже третьої з черги — еміграції наших людей до Канади, Українська Греко-Православна Церква починає робити нові заходи, щоб отримати свого єпископа. Так прибуває до нас — з Європи — Єпископ Мстислав (Скрипник), який і стає першим “Архієпископом Вінніпегу і всієї Канади”.

Правда, — через подібний конфлікт, про який уже була мова вище, — він довго тут не затримується: після трьох років переноситься до Америки. Одначе, навіть короткий його побут



*Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada* found herself under the canonical omophorion of the Antiochian Patriarchate.

The situation would change during the mid-1920's when Archbishop Ioan (Teodorovych) arrived in America from Ukraine. Learning of the presence in the U.S.A. of a bishop-compatriot, the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada appealed to Archbishop Ioan to head their fledgling Church. He agreed and, subsequently, Metropolitan Germanos agreed to relinquish this position. Due to the fact that the Archbishop continued to reside in the United States, the leadership of Archbishop Ioan was more "symbolic," than actual.

In practical terms, the new Church was administered by the Consistory, composed of both clergy and laity, and headed by Fr. Semen Sawchuk, who held the position of *Administrator* or *Vicar General*. In other words, he was the one in charge in absence of a bishop. And so, in the absence of Archbishop Ioan, a peculiar method of administration took shape in the Canadian Church, in which the laity—considering their numerical majority—became **de facto** the decision-makers in the Church. In other words, for all intents and purposes, they actually ran the Church themselves. Eventually, this led to a series of conflicts between the "Presiding Bishop" and the "Presiding Consistory" (heavily influenced by laity). Due to these sorts of conflicts, Vladyka Ioan subsequently decided to leave the Canadian Church.

With the end of the Second World War came another—third—wave, of immigration into Canada. The *Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada* began anew a process to secure her own Bishop. Bishop Mstyslav (Skrypnyk) agreed to move to Canada to take on this responsibility. He became the first Bishop to carry the title "*Archbishop of Winnipeg and all Canada.*"

Unfortunately, due to a same types of conflict between the Consistory and the Bishop he did not remain in Canada long. After just three years, Vladyka Mstyslav left the Canadian Church and moved

спричиняється не тільки до пожвавлення церковного життя, але й до евентуальної нормалізації канонічного порядку. Його безкомпромісність у такому питанні як ієрархічний устрій Церкви підготовляє добрий ґрунт для праці наступника: Митрополита Іларіона (Огієнка).

## ***II. Встановлення Митрополії***

З приходом Митрополита Іларіона (1951), розпочинається нова ера в історії Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Наша Церква стає Митрополією в складі трьох єпархій: Середньої, з осідком у Вінніпезі, на чолі з самим Митрополитом Іларіоном (Огієнком); Східної, з осідком у Торонто, на чолі з Архієпископом Михаїлом (Хорошим) та,—згодом,—Західної, з осідком в Едмонтоні, на чолі з Єпископом Андреем (Метюком).

Друга половина 50-их років і перша половина 60-их років — це був вершок розвитку Української Греко-Православної Церкви в Канаді. В цей час Церква збагачується двома новими єпископами: Андреем (Метюком—1959 р.)—про якого йшла мова вище,—та Борисом (Яковкевичем—1963 р.), що став Єпископом Саскатуну, Вікарієм Середньої Єпархії (у 70-их роках він стане Єпископом Едмонтону).

Про Митрополита Іларіона слід сказати дещо більше, бо це була виняткова особа в нашій канадській історії. Бог післав його у слухний час, коли треба було продовжити діло, розпочате Архієпископом Мстиславом.

Давши свою згоду стати “Митрополитом Вінніпегу і всієї Канади”, Владика Іларіон почав ретельно і методично відвідувати кожний куток цієї розлогої країни. Скрізь і всюди він чи-

to the United States. However brief his stay, he nevertheless infused a renewed spiritual atmosphere into the life of our Canadian Church and was a catalyst for the subsequent hierarchical re-organization of the Ukrainian Orthodox Church of Canada. Archbishop Mstyslav's uncompromising stand on the proper interpretation of **conciliarity** and the role of **hierarchy** in the Church set the foundation for his successor: Metropolitan Ilarion (Ohienko).

## ***II. Formation of a Metropolia***

A new era in the history of the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada began with the arrival of Metropolitan Ilarion (1951). Our Church became a Metropolia, composed of three dioceses: the *Central Diocese*, with headquarters in Winnipeg and presided by the Metropolitan Ilarion himself; the *Eastern Diocese*, headquartered in Toronto and headed by Archbishop Michael (Khoroshy); and, eventually, the *Western Diocese*, headquartered in Edmonton, and led by Bishop Andrew (Metiuk).

The second half of the 1950's and the first half of the 1960's were the apex of growth and development of *the Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada*. During this time, the Church was enriched with the addition of two more bishops: Andrew (Metiuk -1959), mentioned above, who later became Metropolitan, and Boris (Yakovkevych-1963), who was first the Bishop of Saskatoon, Vicar of the Central Diocese and, in the 1970's, Bishop of Edmonton.

It is fitting to expand upon the times and work of Metropolitan Ilarion because, in truth, he was an exceptional person within the context of the history and development of our Ukrainian Canadian Church. God sent him to our Church at exactly the right time—when it was crucial to continue and build upon the work initiated by Archbishop Mstyslav.

After agreeing to become "*Metropolitan of Winnipeg and All Canada*", Vladyka Ilarion painstakingly and methodically visited each and every corner of this vast country. In every location lectures were given,

тав лекції, проповідував, навчав... Його,—як він їх звав,—“канонічні візитації” завжди були добре обдумані та послідовні. Кожна з таких візитацій мала свою, специфічну ціль і своє завдання. Таким способом, за зглядно короткий час, він пізнав кожного священика і кожную парафію: їх потенціал і потреби.

Митрополит Іларіон, як Ієрарх, особливу увагу присвятив канонічному порядку та літургічній практиці. Про це він говорив, писав, проповідував і навчав. Як науковець “старої школи” він відзначався універсальним зацікавленням та енциклопедичним знанням. Про це свідчать його твори на різні теми: мовознавчі, історичні, релігійні, культурологічні тощо. Як декан Богословської Академії (так він звав Богословський факультет Колегії Св. Андрея) та професор її, Владика Іларіон виховав ціле покоління належно підготовлених і ревних душпастирів,—гідних наслідників священиків-піонерів.

Блаженної пам’яті Митрополит Іларіон—як визначний учений, добрий учитель, невтомний публіцист, дбайливий Ієрарх—став, справді, стовпом Православ’я в Канаді. Для нас, канадців, він—новий Петро Могила. Його авторитет, знання, архіпастирське піклування, канонічна дисципліна, літургічне впорядкування—поставили нашу Церкву на високий рівень. Це, справді, була “золота доба” в історії УГПЦ в Канаді.

Після двох десятків ревної архіпастирської праці, бл.п. Митрополит Іларіон (Огієнко) спочив. Це сталося 29 березня 1972 року. Його відхід ми відчули як велику втрату. Становище Первоієрарха,—тимчасово, на наступних три роки,—зайняв, як Діючий Митрополит, Архієпископ Торонто,—Михаїл (Хороший). На Соборі 1975 року, на це становище обирається Архієпископ Едмонтону—Андрей (Метюк), учень і близький співробітник покійного Іларіона (Огієнка). Митрополит Андрей був Первоієрархом Української Греко-Православної Церкви в Канаді на протязі десяти

sermons were preached, lessons were taught. His (as he, himself, referred to them) “Canonical Visitations” were always well thought-out and carefully prepared. Each visit had its own purpose and goal. Thus, in a relatively short time, he became acquainted with every priest, every parish and their individual needs and potential.

Metropolitan Ilarion, as an archpastor, dedicated special attention to **canonical order** and **liturgical practices**. He wrote, spoke, preached and taught about these matters constantly. As an educator of “*the old cloth*,” his hallmark was his universal interest and encyclopedic knowledge. Witness to this are his works covering linguistics, history, religion, and culture. As the Dean of the Theological Academy (as he referred to the Faculty of Theology of St. Andrew’s College) and as one of its professors, Vladyka Ilarion trained a whole generation of dedicated pastors—worthy successors to the pioneer priests.

Metropolitan Ilarion,—an internationally recognized academic, talented teacher, untiring publisher and caring archpastor—truly was a pillar of Orthodoxy in Canada. For Canadians, he was a contemporary Petro Mohyla. His authority, knowledge, archpastoral care, canonical discipline and liturgical order raised our Church to a higher level of esteem and recognition. This was, indeed, the “golden age” of the history of the UGOCC.

After two decades of dedicated archpastoral work, Metropolitan Ilarion, of Blessed Memory, fell asleep in the Lord on 26 March 1972. His passing resulted in deep feelings of great loss. For a short period of time, the primacy of our Church was passed on to Archbishop-Metropolitan Michael (Koroshy) of Toronto. At the Sobor (All Canadian Church Council) of 1975, Archbishop Andrew (Metiuk) was elected to the position of Primate. A student and close co-worker of Metropolitan Ilarion, Metropolitan Andrew was Primate of the *Ukrainian Greek-Orthodox Church of Canada* for ten years (1975-1985). He put the Church back on her foundations after the loss of Vladyka

років (1975-1985). Він підняв Церкву на ноги, бо після смерті Владика Іларіона відчувалася певна пустка, певний занепад. Сам, особисто, Митрополит Андрей був людиною лагідної вдачі, згідливою, пастирськи настроєною. За його часів було поставлено трьох нових єпископів: Миколая (Дебрина)—1975 року, який згодом,—після смерти Владика Михаїла (1977 року),—став Єпископом Торонто (правда ненадовго), бо 1981 року і сам спочив; Василя (Федака)—1978 року та Івана (Стінку)—1983 року.

По смерті Митрополита Андрея (Метюка)—1985 року, Первоієрархом стає Владика Василій (Федак). На Західну Єпархію,—після кончини Владика Бориса (Яковкевича) 1984 року,—призначається Єпископа Івана (Стінку). Щоб доповнити Ієрархію, Митрополит Василій—1989-го року—рукополагає нового єпископа: Юрія (Каліщука), який—пізніше—займе катедру в Торонто.

Так Церква знову отримує повноту Ієрархії.

### ***III. На новому етапі.***

На долю Митрополита Василя припало відзначення славного ювілею Тисячоліття Хрещення Русі-України (988-1988). З цієї нагоди було виконано багато всіляких проєктів, але найбільшим із них—це, безсумнівно, було канонічне оформлення Української Православної Церкви в Канаді [назва Церкви,—без слова “Греко”,—була змінена 1985 р. і офіційно затверджена 1990].

Здобуття визнання УПЦ в Канаді було мрією кожного з наших Ієрархів, починаючи від Іоана (Теодоровича) і кінчаючи Андреем (Метюком). Цим питанням, зокрема, дуже болів Митрополит Іларіон (Огієнко). Він,—на своїх лекціях Історії Української Церкви, Пастирського богослов'я та Церковного права,—готував нас до цього моменту. Його постійний заклик

Ilarion, whose death had left a large void and caused some decline. On a personal level, Metropolitan Andrew was kind, agreeable and pastorally inclined. During his service as Metropolitan, three new bishops were consecrated. In 1975 Nicholas (Debryn), was consecrated and in time replaced Metropolitan Michael of Toronto (after his repose in 1977). Unfortunately, Bishop Nicholas was with us for just a brief time himself (he fell asleep in the Lord in 1981). In 1978 Wasyly (Fedak), and in 1983 John (Stinka) were consecrated.

After the death of Metropolitan Andrew in 1985, Vladyka Wasyly was elected Primate of the Ukrainian Orthodox Church of Canada. Following the passing of Archbishop Boris in 1984, Bishop John was assigned to the Western Diocese. To add to our Synod of Bishops, in 1989 Metropolitan Wasyly consecrated, Yuriy (Kalistchuk), who—after a short period of serving as Auxiliary Bishop in Saskatoon—became Bishop of Toronto.

Thus, once again, the Church had a complete Synod or Council of Bishops.

### ***III. A New Era***

The privilege of leading our Church's joyous celebrations of the Millennium of the Baptism of Rus'-Ukraine (988-1988) into the Holy Orthodox Faith fell to Metropolitan Wasyly. Related to these celebrations were numerous projects commemorating this event in a variety of ways. The greatest of these, however, undoubtedly was the normalization of relations of the Ukrainian Orthodox Church of Canada \* with World Orthodoxy. [*\* The name of our Church—without the word "Greek"—was officially changed in 1985 and ratified by an ammendment to our Charter in 1990*].

Canonical recognition of our Church by the World's Orthodox Family of Churches had been a dream of each of our Primates—beginning with Ioan (Teodorovych) up until, and including, Andrew (Metiuk). This issue was an especially significant concern for Metropolitan Ilarion (Ohienko). Through his lectures about the History of the Ukrainian Church, Pastoral Theology and Canon Law, Vladyka Ilarion prepared us for this mo-

до нас, майбутніх пастирів, був: *“Сини мої! Плекайте в собі священичу совість і—канонічну свідомість”*.

*“У Церкві,—він підкреслював,—справи повинні вирішуватися по-церковному,—без партійних втручань чи політичного чавлення,—на базі церковних канонів та віками освяченої Традиції”*.

У цьому ми виховувалися, але завершити це, велике діло стало, одначе,—з Божого Промислу,—жеребом Митрополита Василія.

Хоч канонічне впорядкування УПЦ в Канаді було, як попередньо згадано, ділом довшого процесу церковного дозрівання, то, все-таки, ювілейні відзначення 1000-ліття Християнства в Україні (988-1988) дали той поштовх, якого чекалося, щоб завершити розпочате діло батьків. Після майже трьохрічної праці, обдумування та розважання, як рівнож і всебічного обговорення самого питання аж на **двох Соборах**: Надзвичайному—1989 р. та Звичайному—1990 року, УПЦ в Канаді входить у лоно своєї історичної Церкви-Матері—Вселенської Царгородської Патріярхії, а через неї—у лоно Світового Православ'я.

Так наша Церква, що в 1929 році—почерез отримання державної Хартії—здобула визнання як Церква **канадська**, тепер—почерез Патріяршу грамоту 1990 р.—здобуває визнання як Церква **канонічна**. Справді, здійснилася мрія поколінь!

Патріярша грамота стверджує, що УПЦ в Канаді,—приймавши духовну опіку *“Святого Апостольського Вселенського Патріяршого Престолу”*,—*“продовжує зберігати свою дотеперішню внутрішню організаційну структуру без жодних змін”*, тобто надалі залишається самоуправною Митрополією, яка складається з трьох Єпархій, зі своїм специфічним устроєм (**Статутом**) та внутрішньою незалежністю,—*“як окреме церковне тіло, в окремій суверенній державі”* (Постанова XVIII Собору 1990 р.),—



ment. His constant challenge to us, as future pastors, was: “*My sons! Develop within yourselves a priestly conscience and a canonical mindset.*”

“*In the Church,*”—he emphasized—“*issues must be resolved in a churchly fashion—without partisan interference or political meddling—and on the basis of Holy Canons and longstanding Sacred Tradition.*”

Thus, we were all educated in this spirit, but the *task* of resolving the issue fell—by God’s Providence—on the shoulders of Metropolitan Wasyly.

Though the process of canonical maturing of the UOCC was, as mentioned above, lengthy and gradual, the celebrations of the Millennium of Christianity in Ukraine formed a much anticipated catalyst to complete the work of our fathers. After almost three years of intense consideration and work, and, concurrently, an extensive discussion of this question at **two Sobors** (the Extraordinary Sobor of 1989 and the XVIII Sobor in 1990) the Ukrainian Orthodox Church of Canada entered into the fold of her historical Mother Church—the Ecumenical Patriarchate of Constantinople—and through it joined the ranks of canonical World Orthodoxy.

Thus, as in 1929 when, through an Act of Parliament and the Federal Charter our Church became a recognized **Canadian institution**, so in 1990, through the Patriarchal Decree, our Ukrainian Orthodox Church of Canada became a recognized, **canonical** Church. Truly, the dreams of generations of our Faithful were fulfilled.

The Patriarchal Decree confirmed that the Ukrainian Orthodox Church of Canada—having been accepted under the spiritual care of the “*Holy Apostolic and Ecumenical Patriarchal Throne...*,” “*continues to retain its internal and organizational structure without any change.*” In other words, the Ukrainian Orthodox Church of Canada remains a self-governing Metropolia, composed of three eparchies (or dioceses), with our own, specific administration (Statute and By-Laws) and internal independence, “*as a distinct Church body in a distinct and sovereign nation*” (Decision of the XVIII

на що і вказує **Хартія**, яка є актом Парламенту Канади. Кожен з наших єпископів і надалі *“носить титул міста, в якому він живе, та єпархії, якою він керує”*, а саме: *“Архієпископ Вінніпегу і Середньої єпархії”*, *“Єпископ Торонто і Східної єпархії”*, *“Єпископ Едмонтону і Західної єпархії”*. У Грамоті є також провізія на ще трьох єпископів-помічників: *“Саскатунського—вікарія Середньої єпархії”*, *“Монреальського—вікарія Східної єпархії”* та *“Ванкуверського—вікарія Західної єпархії”*.

Архієпископ Вінніпегу і Середньої єпархії є, рівночасно, і *“Митрополитом всієї Канади”*, тобто—Предстоятелем чи Первоієрархом УПЦ в Канаді. Усі,—як єпископи, так і пресвітери та дякони,—поминають лише **Митрополита**: тільки Митрополит,—як Предстоятель Церкви,—поминає Патріярха.

Митрополит—також—**безпосередньо** комунікується із Патріярхом; він, іншими словами, не зобов'язаний робити цього почерез місцевого Екзарха. До Патріярха Митрополит звертається тільки у важливих канонічно-догматичних справах: усі інші,—звичайно,—полагоджуються на місці, згідно з Статутом.

У Грамоті йде мова теж і про спосіб вибору нового єпископа чи Митрополита. Практично це, в першу чергу, обговорюється на нашому Соборі єпископів, а тоді—почерез Консисторію—передається на одобрення Всеканадського Собору. Після одобрення Всеканадського Собору, ім'я кандидата чи кандидатів—пересилається на благословення Вселенського Патріяршого Престолу. Патріярху належить, теж, привілей благословляти скликання Собору Церкви та затверджувати його постанови.

Сучасне канонічне становище УПЦ в Канаді нагадує нам древні віки,—перших 700 років існування Церкви на Русі-Україні,—коли Київська Митрополія була частиною Царгородської Вселенської Патріярхії, тобто до часу накинутого нам підпорядкування Києва—Москві.

Sobor, 1990), as accorded in its Charter, which is an Act of the Canadian Parliament. Each of our bishops shall continue to carry “*the title of the city and the diocese [eparchy] in which he lives and administers,*” i.e., “*Archbishop of Winnipeg and the Central Eparchy... the Bishop of Toronto and the Eastern Eparchy... the Bishop of Edmonton and the Western Eparchy...*” In the Decree there is also a provision for three additional, auxiliary bishops: in Saskatoon—Vicar of the Central Diocese; in Montreal—Vicar of the Eastern Diocese; in Vancouver—Vicar of the Western Diocese.

The “*Archbishop of Winnipeg and the Central Eparchy [Diocese]*” is, at the same time, the “*Primate of the Ukrainian Orthodox Church of Canada*”, i.e., the Metropolitan of All Canada. All bishops, priests and deacons commemorate the Metropolitan; the Metropolitan, as Primate of the Church, commemorates the Patriarch.

The Metropolitan communicates directly with the Ecumenical Patriarch, in other words, he is not required to do it through the local Exarch. He consults the Patriarch on important matters of canonical or dogmatical nature only. All other issues are dealt with locally, according to our own Ukrainian Orthodox Church of Canada Statute and By-Laws.

The Decree also refers to the procedure for electing a new Bishop or Metropolitan. First, this is discussed at a meeting of our Synod of Bishops. Then—via the Consistory—it is presented to an All-Canadian Sobor (as had been done in the past). Following the deliberations of the Sobor, the name (or names) of the candidate (or candidates) is sent to Constantinople for a blessing from the Patriarchal See. The Patriarch has the privilege, as well, of blessing the calling of a Sobor of our Church and confirming its decisions.

The current canonical status of the Ukrainian Orthodox Church of Canada reminds us of ancient times—the first 700 years of the existence of the Church in Rus'-Ukraine—when the Kyivan Metropolia was under the protection or “omophorion” of the Ecumenical Patriarchate of Constantinople, i.e., before the time of its annexation by Moscow.